

Asia: VN/23098/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Radiomedia kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto liikenne- ja viestintäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta.

Pääviestimme:

- Avoimuusvelvoitetta tulee tarkentaa niin pykälätasolla kuin perusteluissa, jotta luonnoksessa tavoiteltu avoimuus toteutuisi myös käytännössä.
- Yleisradion valvonta on muutettava yhtiöstä riippumattomaksi.

Avoimuusvelvoitetta tarkennettava

Radiomedia kiinnittää huomiota lakiin lisättäväksi ehdotettavaan 7 b §:ään, joka koskee Yleisradion toiminnan ja talouden avoimuutta. Säännöksen mukaan yhtiön on edistettävä taloutensa ja toimintansa avoimuutta. Sanamuoto jättää käytännössä yhtiölle avoimen harkintavallan siitä, miten se avoimuutta edistäisi, jolloin säännös jää hyvin väljäksi ja heikoksi velvoittavuudessaan.

Radiomedia ehdottaa, että luonnoksen 7 b §:ää täydennetään lisäämällä pykälään toinen momentti seuraavasti: ”Yhtiön on julkaistava kalenterivuositain osasto-, yksikkö- ja aluetoimituskohtaiset henkilöstö- ja muut kulunsa selkeässä ja helposti saavutettavassa muodossa.” Uuden momentin tarkoitus on varmistaa, että yhtiön avoimuus ja tietojen julkaiseminen toteutuvat Yleisradiossa myös käytännössä tehokkaasti.

Lisäksi Radiomedia ehdottaa täydennyksiä luonnoksen 7 b §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin. Niihin tulisi kirjata, että Yleisradioilla on velvollisuus julkaista kalenterivuositain tietoja kuluistaan osakeyhtiölakia (624/2006) ja kirjanpitolakia (1336/1997) laajemmin. Yleisradion tulisi julkaista tiedot henkilöstö-, sisältöjen jakelu-, digitaalisen palvelukehityksen- ja muista liiketoiminnan kuluistaan osasto- ja yksikkökohtaisesti eriteltyinä. Tiedot kuluista olisi julkaistava eritellysti Yleisradion organisaation kaikkien kulloistenkin osastojen ja yksiköiden osalta. Osastot kattavat esimerkiksi Yleisradion tukipalveluista vastaavat osastot kuten Henkilöstö- ja turvallisuus, Viestintä ja brändi sekä Talous. Myös näiden osastojen osalta Yleisradion olisi julkaistava eritellyt kustannustiedot. Osasto- ja yksikkökohtaisesti eriteltyjen tietojen lisäksi Yleisradion olisi julkaistava tiedot kuluista eriteltynä myös sen yksittäisten suomen-, ruotsin- ja saamenkielisten alueellisten toimitusten osalta.

Yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi kirjata edelleen, että ehdottamassamme uudessa 2 momentissa tarkoitetut henkilöstö- ja muut liiketoiminnan kulut olisi lähtökohtaisesti julkaistava eriteltynä kululajeittain vastaavasti kuin yhtiön viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen tuloslaskelman eriä koskevilla liitetiedoissa, siltä osin kuin näin eritellyt kulut ovat kohdennettavissa osasto-, yksikkö- tai aluetoimituskohtaisesti. Henkilöstökulujen osalta tämä tarkoittaisi, että ne olisi eriteltävä palkkoihin ja palkkioihin, eläkekuluihin sekä muihin henkilösivukuluihin. Muiden liiketoiminnan kulujen osalta kulut olisi puolestaan lähtökohtaisesti eriteltävä ainakin korvauksiin musiikin käytöstä, esitys-, tekijänoikeus- ja uusintakorvauksiin, ohjelmatoiminnan muihin palveluihin, ohjelmatoiminnan muihin kuluihin, jakelukuluihin, teknologiakuluihin, vuokriin ja kiinteistökuluihin sekä muihin kuluihin. Luettelo ei ole tyhjentävä, joten tiedot kuluista voidaan julkaista myös tätä tarkemmalla jaottelulla.

Tiedot kuluista tulisi julkaista helposti vastaanottajien saaville, kuten Yleisradion verkkosivuille. Tietojen tulisi olla myös selkeässä ja helposti ymmärrettävässä muodossa.

Yleisradion valvonta muutettava yhtiöstä riippumattomaksi

Radiomedia on muun muassa Yleisradion audio on demand -palveluita koskevassa ennakkoratkaisua koskevan prosessin yhteydessä kiinnittänyt huomiota siihen, että Yleisradion julkisen palvelun tehtävän valvonta on Suomessa uskottu yhtiön hallintoneuvostolle, joka on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti osa Yleisradion johtoa. Hallintoneuvoston tehtäviin kuuluu esimerkiksi Yleisradion strategiasta sekä talouden ja toiminnan suuntaviivoista päättäminen. Hallintoneuvosto ei siten ole yhtiön johdosta riippumattoman tavalla, jota EU:n valtioneuvoston sääntely edellyttää yleisradioyhtiötä valvovalta elimeltä.

EU:n yleisradiotoimintaa koskeva sääntely edellyttää lähtökohtaisesti, että valvonta uskotaan elimelle, joka on tosiasiallisesti riippumaton yleisradioyhtiön johdosta. Yleisradion toiminnan valvonnalla on keskeinen merkitys yksityisen media-alan ja julkisen palvelun yleisradioyhtiön

toimivan rinnakkaiselon varmistamisessa. Yleisradion nykyiseen valvontajärjestelyyn liittyvät epäkohdat tulee korjata mahdollisimman pian.

Lopuksi

Radiomedia kiinnittää huomion siihen, että luonnoksessa 6 d §:lle ehdotetut yksityiskohtaiset perustelut ovat omiaan käytännössä rajoittamaan Yleisradion vastaavien toimittajien liikkumavaraa erityisesti tutkivassa journalismissa. Oikeus hankkia ja vastaanottaa luotettavaa, ammattimaisesti tuotettua journalistista tietoa on yhä tärkeämpi osa sananvapautta. Tämän kohdan yksityiskohtaisten perustelujen osalta Radiomedia yhtyy Medialiiton lausuntoon.

Paimela Anna
RadioMedia ry